

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»**

(повне найменування вищого навчального закладу)

Юридичний факультет

(назва інституту / факультету)

**Кафедра професійних та спеціальних
правових дисциплін**

(назва кафедри)

Схвалено та затверджено на засіданні
науково-методичної ради факультету
протокол №1 від 30.09.2021

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан юридичного факультету

Стелла Кельбя

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Право Європейського Союзу

обов'язкова навчальна дисципліна

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

програма «Право»

(назва програми)

Спеціальність 081 «Право»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 08 «Право»

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий магістерський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет юридичний

(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Розробник: Селезньова О. М., завідувач кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін, д.ю.н., доцент

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-professional-and-special-legal-disciplines/>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел. (0372) 52-00-12

E-mail: celezniov@gmail.com

Посилання на сторінку курсу на сайті дистанційного навчання університету:

http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/syllabus/law-magister/pravo_yevropeiskoho_soizu.pdf

Консультації: четвер з 10.00 до 16.00.

Види занять:	<i>Лекції, семінари, самостійна робота.</i>
Методи навчання:	<i>Під час навчання можуть бути запропоновані практичні вправи, задачі, ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести та інші інтерактивні методи навчання.</i>
Форми навчання:	<i>Очна серія лекцій, практичних занять (контактні години); дистанційна (онлайн-діяльність); змішана (контактні години + онлайн-діяльність)*.</i>
Матеріальне та технічне забезпечення дисципліни:	<i>Проведення занять очно передбачає: обладнані аудиторії (столи, стільці, мобільні пристрої, мультимедійні засоби, наявність та доступність мережі Інтернет). Проведення занять дистанційно, або у змішаній формі додатково передбачає: наявність ПК (ноутбуку) чи іншого мобільного пристрою, навушників, мікрофону, веб-камери; за потреби, встановлення спеціальних програм (сервери веб-конференцій: Zoom, Viber, Skype, e-mail).</i>
Доступ до дисципліни:	<i>Реєстрація студента на сайті дистанційного навчання ПВНЗ «Буковинський університет» відкриває доступ до всіх навчально-методичних матеріалів дисципліни. Під час дистанційного навчання або навчання у змішаній формі заняття проводяться згідно розкладу на платформах Zoom або Skype.</i>

*Контактні години – передбачають безпосередню взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії; онлайн-діяльність – передбачає опосередковану взаємодію учасників навчального процесу між собою та з контентом в аудиторії чи за її межами засобами онлайн-технологій.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

На сьогодні, коли весь світ охоплено глобалізаційними тенденціями, входження до відповідних регіональних структур стає життєвою необхідністю для окремих країн. Україна як держава, що географічно розташована в центрі Європи стала тією державою через яку проходять більшість шляхів економічної, політичної, культурної та багато інших видів співпраці держав, міжнародних організацій, а також контактів між людьми як східної частини світу, так і західної.

Знання дисципліни «Право Європейського Союзу» для юристів, як і для інших фахівців, що працюють в галузі зовнішніх відносин, є нагальним, оскільки у більшості випадків своєї діяльності українці пов'язані з інтеграційними процесами, які відбуваються в Європі, з відносинами, що має Європа з іншою частиною світу.

Вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» направлено на формування у студентів цілісного уявлення, системних і комплексних знань про поняття, сутність, значення європейського права як особливої комплексної правової системи, про основні принципи, систему, джерела, суб'єкти, галузі і інститути європейського права, що забезпечує європейську інтеграцію; про Європейський Союз як особливе інтеграційне утворення і специфічний суб'єкт міжнародних відносин; формування цілісних поглядів на особливості і проблеми європейських інтеграційних процесів.

Мета навчальної дисципліни – метою навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є підготовка фахівця, що володіє знаннями з європейського права і професійними компетенціями, необхідними у правозастосовчій діяльності; ознайомлення з особливостями, основними поняттями, категоріями, інституціями і галузями європейського права, а також отримання навичок роботи з міжнародними договорами та іншими міжнародними нормативно-правовими актами, їх тлумачення стосовно доконкретних ситуацій міжнародного життя.

Завдання вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу»:

– вивчення етапів розвитку права європейських співтовариств та історії створення європейського союзу;

– засвоєння теоретичних положень про поняття, структуру, суб'єкти та джерела права Європейського союзу;

- з'ясування взаємозв'язків Європейського права з міжнародним правом та внутрішнім правом держав-членів Євросоюзу;
- здійснення аналізу договірного механізму регулювання інтеграції в Європейському союзі та системи актів інститутів Євросоюзу;
- розгляд становлення та розвитку захисту прав людини в ЄС, питань Європейського громадянства;
- ознайомлення із міжнародною правосуб'єктністю, договірною практикою, спільними політиками і напрямками діяльності Європейського союзу;
- опанування вчень про простір свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського союзу;
- вивчення шенгенського права ЄС;
- засвоєння основ правового регулювання відносин України з Європейським союзом;
  - оволодіння положеннями матеріального права Європейського союзу в структуру якого входить: економічний і валютний союз, внутрішній ринок ЄС, фінансові відносини ЄС, правове регулювання державних закупівель, транспортне право ЄС, корпоративне право ЄС, трудове право ЄС;
  - використання набутих теоретичних знань на практиці.

2. Пререквізити

Навчальна дисципліна «Право Європейського Союзу» може вивчатись паралельно або по завершенню вивчення дисципліни «Теорія держави і права».

3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

(взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання)

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність (ІК):

— Здатність розв'язувати первинні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

А) Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Б) Фахові компетентності спеціальності (СК):

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

Отримуються наступні програмні результати навчання:

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

4. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Право Європейського Союзу» є обов'язковою навчальною дисципліною. Викладається для студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» в обсязі 90 годин, з яких лекцій – 16 год., практичні заняття – 20 год., та самостійна робота – 54 год. Форма підсумкового контролю диференційований залік. Навчальний курс розрахований на студентів закладів вищої освіти. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Планування навчальної діяльності

ВИДИ ЗАНЯТЬ (згідно розкладу)	ФОРМИ НАВЧАННЯ*	
	Контактні години	Онлайн діяльність
	Методи навчання	
<i>Лекційні заняття (попередня підготовка, подача нової інформації, тренування).</i>	Попереднє опитування; ознайомлення або повторення термінології; очна лекція; презентація нового матеріалу; пошук відповідей на питання; діалог з групою.	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою; лекція-дискусія, лекція з розбиранням конкретних ситуацій, в режимі відео конференції.
<i>Семінарські заняття (тренування, практична робота, оцінювання, рефлексія).</i>	Обговорення; дебати; питання-відповіді; групові виконання завдань; усне опитування; практичні ситуації; діалог, короткі усні / письмові відповіді на питання; тестування, задачі, доповіді.	Питання для самоперевірки; обговорення (он-лайн); виконання інтерактивних практичних вправ; он-лайн тестування, пошук відповідей на питання; індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проект, реферат тощо); усна відповідь, виконання практичного завдання, письмова робота.
<i>Самостійна робота (оцінювання, рефлексія, зворотній зв'язок).</i>	Групові та індивідуальні консультації, коментарі, запитання та відповіді під час заняття від викладача; тестування, наукові роботи (доповіді), реферати, письмові (усні) повідомлення.	Підготовка мультимедійних презентацій, відповіді на питання, що вносяться на самостійне опрацювання, тести для самоконтролю; опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем завдання.
<i>Підсумковий модульний контроль</i>	Письмове завдання, письмові відповіді на питання; тестування.	Письмове завдання, письмові відповіді на питання з фото, або відео фіксацією.

*Враховано рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>

4.1 Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	1	3	90	16	20			54		Залік

Заочна	1	1	3	90								Залік
---------------	---	---	---	----	--	--	--	--	--	--	--	-------

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	<i>Денна форма</i>					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1					
Тема 1. Введення до дисципліни. Становлення права Європейського Союзу		2	2			6
Тема 2. Поняття, система та джерела права Європейського Союзу		2	2			6
Тема 3. Співвідношення права Європейського Союзу та національного права		2	2			9
Тема 4. Процедура прийняття рішень Європейського Союзу		2	4			8
Разом за ЗМ 1:		8	10			27
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2					
Тема 5. Особливості діяльності Інституцій Європейського Союзу		2	2			6
Тема 6. Механізм судового захисту в праві Європейського Союзу		2	2			6
Тема 7. Інтеграційні процеси Європейського Союзу		2	2			8
Тема 8. Податкове, митне та конкурентне право ЄС		2	4			9

Разом за ЗМ 2		8	10		27
Усього годин :	90	16	20		54

4.3 Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Створення Європейських Співтовариств. Особливості, структура та джерела права Європейського Союзу. Сфера дії права Європейського Союзу.</p> <p>1.Зародження та розвиток ідей європейської єдності. 3.План Шумана. 5.Парижський договір 1951 р. про створення Європейського об'єднання вугілля та сталі. 6.Римські договори 1957 р. — створення Європейського Економічного Співтовариства та Європейського об'єднання з атомної енергії. 7.Договір про створення Європейського економічного простору 1992 р. Амстердамський договір 1997 р. Ніщцький договір 2000 р. 8.Визначення права Європейського Союзу та його система. 9.Поняття та система джерела європейського права. 10.Нормативно-правові акти Євросоюзу. 11.Рішення Суду Європейських Співтовариств. 12.Договори, що укладаються співтовариствами з міжнародними організаціями і третіми державами. 13.Дія норм європейського права у часі та просторі.</p>	12
2.	<p>Тема 2. Поняття, система та джерела права Європейського Союзу.</p> <p>1.Поняття права Європейського Союзу. 2.Система права Європейського Союзу. 3.Право Європейського Союзу в системі міжнародного права. 4.Система джерел європейського права. 5.Дія норм європейського права у часі та просторі.</p>	15
	<p>Тема 3. Співвідношення права Європейського Союзу та національного права</p> <p>1.Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів. 2.Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами. 3.Пряма дія права ЄС. 4.Пряме застосування права ЄС. 5.Верховенство права ЄС. 6.Принцип пропорційності та субсидіарності у праві Європейського Союзу.</p>	15
4.	<p>Тема 4. Процедура прийняття рішень Європейського Союзу</p> <p>1.Поняття “рішення” у праві ЄС. 2.Суб'єкти та учасники прийняття рішень. 3.Способи прийняття рішень. 4.Класифікація рішень. 5.Процедури прийняття рішень. 6.Консультативна процедура. 7.Процедура співробітництва. 8.Процедура спільного прийняття рішень. 9.Процедура співпадаючого позитивного висновку (avis conforme). 10.Основні етапи прийняття рішень. 11.Законодавчий процес у парламенті. 12.Тенденція збільшення ролі представницьких установ.</p>	15

5.	<p>Тема 5. Особливості діяльності Інституцій Європейського Союзу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні основи інституціональної системи. 2. Засновницька, законодавча, виконавча, бюджетна, зовнішньополітична функції 3. Європейських Співтовариств та Європейського Союзу. 4. Повноваження Голови Європейської ради. 5. Порядок роботи Європейської ради. 6. Офіційні публікації Європейської ради. 7. Статус Ради Європейського Союзу. 8. Порядок роботи та прийняття рішень Ради Європейського Союзу. 9. Порядок формування Європейської комісії. 10. Відповідальність Європейської комісії. 11. Порядок роботи та прийняття рішень Європейської комісії. 12. Статус Європейського парламенту. 13. Парламентські вибори та статус депутата. 14. Внутрішня структура, порядок роботи, повноваження Європейського парламенту. 	12
6.	<p>Тема 6. Механізм судового захисту в праві Європейського Союзу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби судового захисту в праві Співтовариств: прямі та непрямі дії. 2. Побудова судової системи Європейського Союзу. 3. Основні принципи та правила судового провадження. 4. Статус і призначення Суду Європейських Співтовариств. 5. Порядок формування Суду Європейських Співтовариств. 6. Розмежування юрисдикції Суду Європейських Співтовариств і Суду першої інстанції. 7. Опосередковане оскарження та преюдиціальна процедура. 	15
7.	<p>Тема 7. Інтеграційні процеси Європейського Союзу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Питання поглиблення інтеграції. 2. Реформа методів діяльності Європейського Союзу. 3. Хартія фундаментальних прав Європейського Союзу. 4. Міжурядова конференція 2000 р. та Ніщцька угода. 5. Розширення ЄС і договір про приєднання. 6. Наслідки розширення ЄС для України. 7. Проблема вступу України до складу Європейського Союзу 	15
8.	<p>Тема 8. Податкове, митне та конкурентне право ЄС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та джерела митного права. Митні збори. 2. Митний союз: мета створення та напрями діяльності. 3. Поняття та джерела податкового права Європейського Союзу. 4. Міжнародний договір. 5. Правова доктрина. 6. Поняття податкової системи. Види податків. 7. Правове регулювання податків. 8. Основні цілі політики Європейського Союзу щодо вільної конкуренції. 9. Місце права вільної конкуренції Європейського Союзу в системі права Європейського Союзу. 10. Заборона угод, що порушують конкуренцію на ринку. 11. Заборона зловживання домінуючим становищем на ринку. 12. Заборона державам надавати підприємствам спеціальні чи виключні права, що порушують принцип вільної конкуренції. 	15

5. Система контролю та оцінювання

Політика оцінювання

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є: усне, письмове опитування, тестування, розв'язування ситуаційних задач, практичні роботи, контрольні роботи.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECES	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Відмінно
82-89	B	Добре	Добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	Незадовільно
1-34	F		

Перескладання будь якого з видів оцінювання та контролю відбувається з дозволу викладача, який забезпечує дисципліну, згідно Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Буковинський університет» (http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/polozhennya_pro_osvitnii_proces.pdf) та Додатку 1 до Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Буковинський університет» (http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/normatyvni_documents/dodatok_1_do%20polozhennya_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів за екзамен	Сумарна кількість балів
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
Мінімум	4	4	4	4	4	3	3	4	30	60
Максимум	10	9	9	8	8	8	9	9	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» (<http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/polozhennia-pro-zabezpechennia-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>).

Він повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.

6. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
4. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
6. Хартія основних прав Європейського Союзу // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
7. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text
8. Протокол про роль національних парламентів у Європейському Союзі – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_621#Text
9. Протокол (№ 3) про Статут Суду Європейського Союзу (Протокол про Статут Суду Європейського економічного співтовариства) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_618#Text
10. Договір про заснування європейського співтовариства з атомної енергії // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_027#Text
11. Угода між Кабінетом Міністрів України та Європейським Співтовариством з атомної енергії про співробітництво у сфері мирного використання ядерної енергії // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956_003#Text
12. Єдиний європейський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_028#Text
13. Ніщський договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними актів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_261#Text
14. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства

України до законодавства Європейського Союзу» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

15. Закон України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-IV#Text>

16. Програма інтеграції України до Європейського Союзу // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00#Text>

17. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання підготовки та проведення засідань окремих двосторонніх органів асоціації між Україною та ЄС» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2014-%D0%BF#Text>

18. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1365-2004-%D0%BF#Text>

Основний

1. Європейське право. Курс лекцій / К.: Атіка, 2009.- 215 с. <http://www.infolibrary.com.ua/books-book-150.html>

2. Європейське право. Право Європейського союзу : підручник : у 4 кн. / за заг. ред. д-ра юрид.наук, проф. В. І. Муравйова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015, 2016.

3. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. В. І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 704 с.

4. Право Європейського Союзу: підручн. / за ред. О. К. Вишнякова. – Одеса: Фенікс, 2013. – 883 с.

Додатковий

5. Ван Елсуwege П. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом як інноваційний правовий інструмент // Право України. – № 8, 2015. – С. 9-16. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55704092.pdf>

6. Гердеген М. Європейське право: пер. з нім. / Гердеген Матіас. – К.: «К. І. С.», 2018. – 528 с.

7. Давиденко О.І. Правовий статус Верховного представника ЄС із закордонних справ та безпекової політики / О.І. Давиденко // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – Випуск 60. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013.

8. Європейське право. навч. посіб. / За ред. С. Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с. http://www.culononline.com.ua/Books/Mignar_privat_pravo_Kuzmenko.pdf

9.

10. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: моногр. / під ред. І. В. Яковюка. – К.: Право України, 2012. – 208 с.

11. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Геннадія Друзенка та Світлани Друзенко, за заг. ред. Геннадія Друзенка. – К.: «К.І.С.», 2010.

12. Корнієнко М.В. Співвідношення права ЄС та європейського права / М.В. Корнієнко // Право і суспільство. – 2012. – № 3.

13. Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: моногр. / Т. В. Комарова. – Х.: Право, 2010. – 360 с.

14. Микієвич М.М. Інституційне право Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки: Монографія / М.М. Микієвич. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005.

15. Муравйов В., Мушак Н. Гармонізація законодавства України з правом

Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / В. Муравйов, Н. Мушак // Віче. – 2013. – № 8 [Електронний ресурс]. – URL: <http://veche.kiev.ua/journal/3616/>

16. Право Європейського Союзу : підручник. / За ред. Р. А. Петрова. – Видання сьоме, змінене і доповнене – Київ : Видавництво «Істина», 2017.

17. Право Європейського Союзу: підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.]; за ред. Р. А. Петрова. – Вид. 9-те, змінене і допов. – Харків: Право, 2019. – 442 с.

18. Върса De G & P. Craig. The evolution of EU law / Craig & De Върса // Oxford University Press, 2016. – 944 p.

19. Craig P. P. EU law: Text, cases and material / P. P. Craig, de Върса G. // Oxford University Press, 2019 [i.e. 2002]. – cxlv, 1241 p.

20. European Union Law. Text and Materials / Chalmers Damian, Adam Tomkins, Christos Hadjiemmanuil, Giorgio Monti. – Cambridge: Cambridge University Press, 2016. – CXXXVI, 1362

21. Фалалєєва Л., Давиденко О. Особливості реалізації Спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу / Л. Фалалєєва, О. Давиденко // Вісник Академії адвокатури України. – К.: Вид. центр Академії адвокатури України, 2012. – Число 2(24).

Інформаційні ресурси

1. Органи державного управління і національні інститути
  1. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
  2. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
  3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
  4. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua>
2. Національні науково-дослідні інститути та центри, пошукові системи
  1. База українського законодавства в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lawukraine.com
  2. Інститут світової економіки і міжнародних відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iweig.org.ua
  3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uceps.org – www.ier.kiev.ua – www.eurasia.org/eerc/kyiv/
3. Наукові та електронні бібліотеки в Україні
  1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
  2. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.alpha.rada.kiev.ua>
  3. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Максимовича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3
  4. Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lsl.lviv.ua/
4. Міжнародні організації
  1. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europa.eu>
  2. Медіа портал Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com>

3. Офіційний сайт Європейського парламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu>
4. Офіційний сайт Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
5. Офіційний сайт Ради Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consilium.europa.eu>
6. Офіційний сайт Суду Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.curia.europa.eu>
7. Офіційний сайт Європейського Омбудсмана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces>
8. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.imf.org
9. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org
10. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.wto.org

Матеріально-технічне забезпечення

Аудиторія/Classroom, Google Meet, Zoom, проектор, ноутбук, смартфон, підручники, посібники, наукова література, інформаційно-пошукові правові системи, зокрема «Законодавство України» тощо.

З ОПШ «Право» ОС магістр

детальніше можна ознайомитися за посиланням:

<http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/educational-process/programs/opp-magister-law/>

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни